

Bryssel den 13.5.2013
COM(2013) 279 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Handlingsplan för en marin strategi för Atlantområdet

Uppnå smart och hållbar tillväxt för alla

(Text av betydelse för EES)

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Handlingsplan för en marin strategi för Atlantområdet

Uppnå smart och hållbar tillväxt för alla

(Text av betydelse för EES)

1. INLEDNING

Havs- och sjöfartssektorerna som utgör den blå ekonomin har potential att ge 7 miljoner arbetstillfällen i Europa senast 2020. Dessa arbetstillfällen finns inte bara i framtidsbranscher, såsom havsbaserad förnybar energi, utan också genom en förnyelse av de traditionella sjöfartsindustrierna. Atlantområdet kan i hög grad bidra till denna ”blå tillväxt”. På samma gång måste miljön och den ekologiska stabiliteten i Europas största och viktigaste ekosystem bevaras för kommande generationer.

I denna handlingsplan fastställs därför prioriteringar för forskning och investeringar för att driva på den ”blå ekonomin” i Atlantområdet. Medlemsstaterna¹ och regionerna som har atlantkust kan utnyttja handlingsplanen för att bidra till att skapa hållbar tillväxt för alla i kustområdena. Handlingsplanen bygger på kommissionens strategi för Atlanten² och är resultatet av samråd genom det atlantiska forumet. Forumet har gjort det möjligt för medlemsstaterna, Europaparlamentet, regionala och lokala myndigheter, det civila samhället och industrin att bidra till utvecklingen av handlingsplanen och komma med synpunkter på de utmaningar som gäller att skapa tillväxt, minska Atlantområdets koldioxidavtryck, se till att havets naturresurser används på ett hållbart sätt, inrätta effektiva mekanismer för att bemöta hot och katastrofer och genomföra en ekosystembaserad förvaltning i Atlanten. Forumet har också utnyttjat synpunkter från aktörer genom en rad seminarier, en inbjudan att lämna förslag online och bidrag från medlemsstaterna och de regionala myndigheterna.

Tidpunkten för handlingsplanen passar väl till utvecklingen av den gemensamma strategiska ramen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna³. De tematiska målen inom den gemensamma strategiska ramen har stor betydelse för den atlantiska strategin, i synnerhet när det gäller att

- stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi,
- öka kapaciteten för forskning och innovation genom utbildning och att föra industrin närmare forskningen, och
- öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag, t.ex. sådana som finns i EU:s turism, fiske och vattenbruk.

¹ Frankrike, Irland, Portugal, Spanien och Storbritannien.

² KOM (2011) 782 av den 21 november 2011.

³ Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden (ESF), Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) och Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF).

Syftet med handlingsplanen är att skicka starka signaler till regioner och den privata sektorn. De bör börja överväga ett samarbete, även över nationsgränserna, för att genomföra de överenskomna prioriteringarna. Utarbetandet av handlingsplanen, som genomförs i samarbete med de fem Atlantmedlemsstaterna, har uppmuntrat aktörer — även företrädare för regioner, hamnstäder och den privata sektorn - att undersöka hur de kan vidta åtgärder för att öka den blå ekonomin och bidra till en hållbar utveckling i Atlantområdet. Detta bör kunna locka till sig investeringar och verksamheter inom den privata sektorn i den blå ekonomin och på så sätt bidra till att blåsa nytt liv i kustregionerna i Atlantområdet.

För att handlingsplanen ska kunna genomföras på ett framgångsrikt sätt måste den stödjas av en kombination av insatser på tre områden för att den blå ekonomin ska uppnå sin potential i Atlantområdet — målinriktade investeringar, ökad forskningskapacitet och högre kompetens:

- **investeringar:** Investeringar måste vara inriktade på innovation, tekniska resurser och strategier för smart specialisering där små och medelstora företag spelar en särskilt viktig roll. Effektiv användning av de europeiska strukturfondsmidlen och investeringsfonderna på dessa områden är avgörande för att uppnå de övergripande målen i fråga om tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning. Investeringar i infrastruktur kan också behövas. Bland annat fartygsteknik samt marina infrastrukturer såsom fritidsbåtshamnar är viktiga för att stödja den blå ekonomin. Det atlantiska forumet har identifierat deras potential för nya tjänster, t.ex. när det gäller den växande kryssningsturismen, och att erbjuda monterings- och driftsstationer för nya anläggningar till havs. EU har redan tillhandahållit betydande ekonomiskt stöd till denna process, inklusive kompletterande lånemedel från Europeiska investeringsbanken. Europeiska struktur- och investeringsfonderna kommer i framtiden att ge större samstämmighet mellan EU:s finansieringssystem, även om den privata sektorn fortfarande kommer att behöva stå för större delen av finansieringen för infrastruktur eller investeringar i turism.
- **forskning:** Förvaltning av världshaven, hållbart utnyttjande och förvaltning av marina resurser, sjösäkerhet, skydd av havsmiljön (inklusive urvalet av kust- och marina skyddsområden) kräver inte bara data och förståelsen av hur ekosystemen fungerar och samverkar, utan också en förmåga att utarbeta modeller och prognoser. Detta tillvägagångssätt underlättar riskbedömning och riskreducering. Det skapar ett gynnsamt klimat för investeringar och minskar driftskostnaderna. Observation av oceanerna, kartläggning och prognoser är därför avgörande för en hållbar tillväxt av den ekonomiska verksamheten i Atlantområdet och för att främja vår förståelse av utvecklingen i Atlanten som spelar en viktig roll för hur vårt klimat utvecklas. Det är av avgörande betydelse att denna information blir allmänt tillgänglig. Det finns allt fler tecken som tyder på att innovationen går snabbare om den offentliga sektorn får bättre tillgång till information.
- **högre kompetens:** Bristen på arbetskraft med rätt kompetens inom vissa sektorer av havs- och sjöfartssektorn måste avhjälpas om den blå ekonomin ska kunna nå sin potential, både genom att höja arbetskraftens kompetens och locka unga människor till sektorn. Detta är särskilt fallet för framväxande områden såsom förnybar energi, men gäller också mer traditionella sektorer som skeppsbyggnad, fiske, vattenbruk och beredning av fisk och skaldjur, där

innovation, specialisering och anpassning till ny teknik behövs för att man ska kunna konkurrera på den globala marknaden.

2. HANDLINGSPLAN

Diskussioner med medlemsstaterna och återkoppling från det atlantiska forumet har föranlett följande handlingsplan som bör genomföras fram till 2020. Dessa åtgärder ska ta itu med utmaningarna för den atlantiska strategin och leverera smart, hållbar och socialt integrerad tillväxt och sysselsättning. Denna handlingsplan är inte uttömmande. Den omfattar en vägledande rad åtgärdsområden för forskning och investeringar för att ta itu med gemensamma utmaningar. Mycket görs redan av medlemsstaterna i fråga, både enskilt och tillsammans, för att utveckla deras havs- och maritima ekonomier. Därför identifierar denna handlingsplan sektorer där det finns utrymme för ytterligare gemensamt arbete. Dessa prioriteringar kan leda till ökad innovation, bidra till skydd och förbättring av Atlantens marina miljö och kustmiljö, förbättra förbindelser och skapa synergier för en socialt integrerad och hållbar modell för regional utveckling.

Denna handlingsplan är en uppmaning till den privata sektorn, forskare, regionala och nationella offentliga organ och andra aktörer att börja utforma projekt som svar på de prioriterade områdena.

Prioritet 1: Främjande av entreprenörskap och innovation

Detta prioriterade område omfattar bl.a. följande särskilda mål

- *Dela med sig av kunskap mellan högskolor och universitet, företag och forskningscentrum*

Öka kapaciteten till innovation hos Atlantområdet genom **forskning och teknik** genom att främja:

- (a) nätverkande och forskningssamarbete mellan forskningscentrum, den högre utbildningen och näringslivet i medlemsstaterna och
 - (b) överföring av kunskaper och insikter, liksom kompetens mellan högre utbildning, näringsliv och forskning, bland annat genom regionala, nationella och gränsöverskridande maritima kluster och teknikplattformar.
- *öka konkurrenskraften och innovationskapaciteten i den maritima ekonomin i Atlantområdet*

Förbättra **kompetensen** inom traditionella Atlantindustrier, såsom skeppsbyggnad, vattenbruk och fiske samt i den blå ekonomins framväxande sektorer genom att

- (a) införa undervisning och utbildning, inklusive gränsöverskridande program och ömsesidigt erkännande av nationella program för allmän och yrkesinriktad utbildning, och
- (b) öka medvetenheten om havsrelaterade yrken, som alstrar en entusiasm för maritim kultur och karriärer bland ungdomar och ta itu med andra hinder som avskräcker unga människor från att ge sig in på en karriär på

det marina området⁴, t.ex. genom sjöfartsrelaterad utbildning, avancerad teknisk utbildning och andra gemensamma Atlantinitiativ.

- *Främja anpassning och diversifiering av ekonomisk verksamhet genom att främja potentialen i Atlantområdet*

Stödja reformen av den **gemensamma fiskeripolitiken** och blåsa nytt liv i EU:s **vattenbruksnäring** genom att

- utveckla förbättrad flerartsmodellering, fiskeredskap och närliggande teknik samt teknik för att minimera koldioxidavtryck eller skador, kasserade fångster och bifångster,
- utbyta information om verktyg som förbättrar fiskeriförvaltares kunskap om förvaltningsåtgärders socioekonomiska effekter på ekosystemet,
- bedriva forskning för att förbättra tillväxt, produktivitet, konkurrenskraft och miljömässigt hållbart vattenbruk (däribland off-shore-vattenbruk) och industrins förmåga att tillgodose marknadens behov, och
- förbättra marknadsställningen för EU:s fiskeri- och vattenbruksprodukter genom förbättrad bearbetning, märkning, spårbarhet och certifiering.

Prioritet 2: Skydda, säkra och utveckla den potential som finns i Atlantens marina miljö och kustmiljö

Detta prioriterade område omfattar bl.a. följande särskilda mål:

- *Att förbättra sjösäkerhet och säkerhet*

Förstärka säkerheten för sjöfolk, kustsamhällen, egendom och ekosystem genom att

- utvärdera och förlänga nödvändiga befintliga varningssystem, mekanismer för rapportering och beredskap för invasiva och skadliga marina arter och främja utbyte av bästa praxis om hur man kan hantera sådana hot,
- stödja initiativ som tas av medlemsstaterna i Atlanten, inklusive riskanalyser och samordnade mekanismer för motåtgärder och investeringar i avancerad utrustning som på ett ändamålsenligt sätt bidrar till att förbättra och samordna beredskap och insatser vid sådana hot, naturkatastrofer, sjöolyckor, utsläpp, av olja och farligt material eller människohandel⁵,
- utveckla, testa och sprida ny teknik för att förbättra kontrollen av fartyg och förbättra säkerheten och tryggheten i hamnar och sjöfart genom att på ett bättre sätt integrera uppgifter från satelliter och från luft-, sjö- och landbaserade övervakningsanläggningar och innovativa jordbaserade instrument för att förbättra realtidskunskapen på det maritima området, och

⁴ Ett antal rekommendationer i detta avseende lämnades till kommissionen den 9 juni 2011 av arbetsgruppen för anställning och konkurrenskraft till sjöss.

⁵ Befintliga initiativ inkluderar Centrumet för analys av maritim underrättelseverksamhet beträffande narkotika (MAOC-N) och det europeiska gränsövervakningssystemet (Eurosur) som samordnas av Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser (Frontex).

- (d) bidra till att skapa regionala informationstjänster om den maritima bassängen inom den gemensamma miljön för informationsutbyte (Cise), grundad på överenskomna normer på EU-nivå och erfarenheter från medlemsstaternas pilotprojekt.

– *Utforska och skydda marina vatten och kustområden*

Utveckla **en europeisk resurs som för observation av och utarbetande av prognoser för Atlanten** med utgångspunkt i befintliga strukturer, plattformar och mekanismer för att stödja genomförandet av EU:s politik, minska kostnaderna för industri, offentliga myndigheter och forskningsinstitutioner, stimulera innovation och minska oförutsägbarheten för Atlanten och klimatförändringarnas effekter genom att

- (a) använda befintliga system och mekanismer för att utveckla och upprätthålla ett hållbart, integrerat program för övervakning och observation av kusten, havsbotten och i vattenpelaren, som omfattar farvattnen i EU:s medlemsstater, de yttersta randområdena och med utomeuropeiska länder och territorier från kusten till det djupa havet,
- (b) utveckla nya verktyg och plattformar för oceanövervakning och övervakning av ekosystemen (inklusive kartläggning av havsbotten) för att öka antalet parametrar som kan mätas automatiskt, sänka kostnaderna för observation och påskynda spridning av data för användare,
- (c) att bidra till en effektivare förvaltning, katalogisering och distribution av driftskompatibla marina data och en havsbottenkarta med flera upplösningar genom bidrag till ett europeiskt nätverk för havsobservation och –data, och
- (d) utveckla ett nätverk med kustnära oceanografiska prognoser (inklusive riskanalyser) som bygger på havstjänsten Copernicus.

Bidra till utvecklingen av övergripande verktyg och strategier för att ta itu med den **globala klimatförändringen**, inklusive begränsnings- och anpassningsstrategier genom att

- (a) stödja en konsekvensbedömning av den blå ekonomins koldioxidavtryck i Atlantområdet,
- (b) utveckla en plattform för utbyte av bästa praxis om att minska utsläppen och öka energieffektiviteten, och
- (c) utveckla kooperativa partnerskap för att identifiera och övervaka effekterna av den globala klimatförändringen på verksamheter till havs, ekosystem och kustsamhällena i Atlantområdet, inklusive att utveckla bättre metoder för att förutsäga och bedöma risker.

Stödja marint miljöskydd och marina insatser för att uppnå ”**god miljöstatus**” i Atlanten senast 2020⁶ genom att

- (a) fortsätta att bygga på nationella planer, Ospar-processer och Natura 2000-områden för att medverka i att utveckla ett samordnat nätverk av marina skyddsområden för Europas Atlantkust genom att komma överens

⁶ I enlighet med ramdirektivet om en marin strategi (2008/56/EG)

om god praxis och gemensamma förfaranden för utvärderingar som också skulle kunna gynna Makaronesien och de yttersta västindiska randområdena, och

- (b) uppmuntra ytterligare samarbete mellan medlemsstaterna, bland annat genom Oskar, t.ex. om samordnade och integrerade program för övervakning och gemensamma insatser för att återställa ekosystem.

Göra en bedömning av det sociala och ekonomiska värdet och funktionen av Atlantens **ekosystem och den biologiska mångfalden** för att stödja beslutsfattandet.

Bidra till medlemsstaternas **fysiska planering i kust- och havsområden och integrerade förvaltning av kustområden**, exempelvis genom utbyte av bästa praxis och genom att underlätta gränsöverskridande samordning.

– *Hållbar förvaltning av marina resurser*

Utveckla en bättre förståelse för teknisk genomförbarhet, ekonomisk livskraft och miljöeffekter av **gruvdrift för mineralämnena** i Atlanten, och utveckla och testa innovativa gruvdriftstekniker.

Lägga grunden till en hållbar europeisk **marin bioteknisk industri** med hög värdetillväxt genom att

- (a) undersöka havsbotten och bedöma dess genetiska uppsättning, biologiska mångfald och potential för material för bioteknikindustrin, med hänsyn till tillämplig internationell rätt och behovet av att skydda den marina miljön, och
- (b) stärka banden mellan forskningen och näringslivet i Atlantområdet för att utveckla biobanker och identifiera marknader för innovativa marina bioprodukter (biomedicin, vävnadsteknik, läkemedel, industriella enzymer) och fokusera på forskning för att få fram industriella processer för tillverkning.

– *Utnyttjande av potentialen för energi från förnybara energikällor i Atlantområdets marina miljö och kustmiljö*

Få fram metoder för att påskynda spridningen av hållbar **havsbaserad förnybar energi** genom att

- (a) uppmuntra bedömning och kartläggning av potentialen inom de europeiska energiresurserna i Atlanten samt fastställa hur man kan mildra effekterna på miljön och sjöfarten av uppbyggnad, drift och avveckling av anläggningar som en del av regionala strategier för smart specialisering för havsbaserad förnybar energi,
- (b) bidra till ett europeiskt elöverföringssystem som gör det möjligt balansera belastningen mellan nationella system och ger bättre kopplingar mellan energi till havs och på land,
- (c) främja forskning, utveckling och demonstration av teknik för konstruktion och underhåll av anläggningar för förnybar energi för havsbaserad vindkraft, vågkraft, tidvattenkraft och gröna energikällor inbegripet integrering med avsaltningssystem och offshore-plattformar för flera användningsområden, och

- (d) skapa gynnsamma förhållanden så att de särskilda geologiska, oceanografiska och meteorologiska förhållandena i Atlantområdets yttersta randområden kan utnyttjas för att hjälpa dessa att uppnå självförsörjning på energiområdet och uppfylla utsläppsminskningarna för koldioxid.

Prioritet 3: Förbättra tillgänglighet och anslutning

Detta prioriterade område omfattar bl.a. följande särskilda mål:

- *Främjande av samarbete mellan hamnar*

Underlätta utvecklingen av **hamnar** som nav för den blå ekonomin genom att:

- (a) underlätta modernisering av infrastrukturen för att förbättra anslutningsmöjligheterna med inlandet, främja intermodalitet och förkorta fartygens tid i hamn genom åtgärder såsom att tillhandahålla elektricitetsförsörjning från land, utrusta hamnar med utrustning för tankning av kondenserad naturgas och att ta itu med administrativa flaskhalsar,
- (b) göra det möjligt för hamnar att bredda sin verksamhet till nya affärsverksamheter som underhåll av offshoreanläggningar för förnybar energi eller turism, och
- (c) analysera och stödja nätverk för hamnar och närsjöfart mellan europeiska hamnar, inom skärgårdsområden och till Afrikas kust genom initiativ såsom höghastighetsleder till sjöss för att öka sjötransporterna.

Prioritet 4: Skapa en socialt integrerad och hållbar modell för regional utveckling

Detta prioriterade område omfattar bl.a. följande särskilda mål:

- *Främja bättre kunskaper om sociala utmaningar i Atlantområdet*

Utbyte av bästa praxis för bättre hälsa, social integration och välbefinnande för människorna i kustsamhällen, och utforma lämpliga och användbara marina socioekonomiska indikatorer för att mäta, jämföra och följa trender i utvecklingen av den blå ekonomin.

- *Att bevara och vårda Atlantområdets kulturarv*

Motverka säsongsberoende och förbättrar förutsättningarna för små och medelstora företag genom diversifiering av **havs- och kustturismen** och utveckling av nischmarknader genom att investera i

- (a) marin idrott, marinor och fritidsaktiviteter till havs,
- (b) hamntjänster, även för kryssningspassagerare,
- (c) identifiera och främja kultur- och naturattraktioner på Atlantkusten såsom sportfiske, regional matkultur och det maritima kulturarvet, och
- (d) skydda och återställa turistattraktioner, inklusive kust- och undervattensattraktioner och platser med maritimt kulturarv med arkeologiskt, ekologiskt eller historiskt värde⁷.

⁷ Med beaktande av principerna i 2001 års Unescokonvention om skydd av kulturarvet under vatten.

3. GENOMFÖRANDE

3.1. Finansieringskanaler

Tidpunkten för denna handlingsplan kommer att göra det möjligt för medlemsstaterna att ta hänsyn till prioriteringarna i sina partnerskapsavtal med kommissionen som ska förhandlas fram före utgången av 2013.

- Partnerskapsavtalet 2014-2020 för de europeiska struktur- och investeringsfonderna är en viktig finansieringskälla som medlemsstaterna vid behov kan använda för att genomföra prioriteringarna i handlingsplanen. Partnerskapsavtalen bör ta hänsyn till relevanta havsområdesstrategier, såsom strategin för Atlantområdet, när områden som bör prioriteras för samarbete ska kartläggas. De ger möjlighet att identifiera de viktigaste utvecklingsbehoven och potentialen i utvecklingen av den blå ekonomin i medlemsstaterna kring Atlanten och deras respektive kustområden. Dessa gör det också möjligt för medlemsstaterna att införa arrangemang som garanterar samordning mellan de europeiska struktur- och investeringsfonderna och andra finansieringskällor. Nationella myndigheter i medlemsstaterna som ansvarar för förhandlingen av partnerskapsavtal och myndigheter som ansvarar för att utarbeta operativa program har därför en viktig roll i genomförandet av handlingsplanen under de kommande månaderna. Handlingsplanen kan också vara en inspirationskälla för dem som utarbetar operativa program på nationell och regional nivå, i enlighet med behoven inom programområdet.
- Handlingsplanen kommer att tjäna som vägledning för kommissionen själv vid genomförandet av de direktförvaltade delarna, till exempel Horisont 2020, Life +, Cosme och direkt förvaltning av delar i Europeiska havs- och fiskerifonden. I själva verket kommer Horisont 2020 att vara ett viktigt stöd till genomförandet av handlingsplanen och "blå tillväxt" är redan ett av områdena för forskning under de kommande åren som programmet inriktar sig på. Handlingsplanen kan ha en positiv effekt på den blå tillväxtplanen när det gäller att ta reda på och maximera potentialen för den biologiska mångfalden i haven, att utnyttja djuphavsresurserna på ett hållbart sätt och utveckla nya tekniker för observation av haven. På så sätt främjas den marina och maritima ekonomin och utnyttjas den marina miljön genom att påskynda utnyttjandet av forsknings- och innovationsresultat i havs- och maritim ekonomi.
- Välriktade offentliga investeringar kan och bör få igång privata investeringar och näringspolitiska initiativ. Medlemsstaterna får också vända sig till den privata sektorn för att undersöka möjligheterna till kompletterande deltagande och finansiering.
- Dessutom är Europeiska investeringsbanksgruppen (EIB-gruppen⁸) beredd att mobilisera sina finansieringsinstrument och sin expertis till stöd för lämpliga projekt i syfte att främja prioriteringarna i handlingsplanen. EIB kan utvidga stödet till både den offentliga och privata sektorns verksamhet i form av lån, en blandning av stöd och lån⁹ och teknisk rådgivning. Detta ger ett varierat utbud av finansieringsinstrument, alltifrån investeringslån för både direkt och indirekt

⁸

Europeiska investeringsbanken (EIB) och Europeiska investeringsfonden (EIF)

⁹

Blandning: Lån från EIB som kompletteras med stöd från EU eller andra offentliga källor.

finansiering av aktiefonder via Europeiska investeringsfonden (EIF), för att stödja verksamhet av olika omfattning.

I samband med att iaktta budgetdisciplin och behovet för myndigheterna i Atlantområdet att överväga en rad utvecklingsprioriteringar bör det betonas att arbetet med att genomföra handlingsplanen är frivilligt, men bör vara i linje med genomförandet av prioriterade mål som anges i partnerskapsavtalen i de fem berörda medlemsstaterna. Alla projekt som lämnas in till behöriga myndigheter i samband med handlingsplanen måste uppfylla de kriterier som fastställs i relevanta finansieringsregler. När det gäller delad förvaltning av EU-medel bestämmer den behöriga förvaltningsmyndigheten om ett visst projekt kommer att bli av.

3.2. Intelligent samarbete

Handlingsplanen fastställer möjligheter för medlemsstaterna, regionala och lokala myndigheter och EU-institutioner att samarbeta när så krävs för att uppnå en hållbar tillväxt. Men ett sådant samarbete är naturligtvis inte den enda möjligheten för att handlingsplanen ska kunna genomföras. Särskilda åtgärder och projekt på nationell, regional och lokal nivå kan också spela en viktig roll i genomförandet av handlingsplanen. När så är möjligt, bör samarbete mellan olika länders specifika program främjas.

Att arbeta tillsammans på ett målinriktat sätt kan föra med sig en rad ytterligare fördelar, inte minst ifråga om informationsutbyte, delade kostnader, utväxling av resultat och utbyte av bästa praxis, liksom nya idéer till ytterligare samarbetsmöjligheter. Mer specifikt kan medlemsstaterna och regionerna arbeta med stöd av olika finansieringskällor för att utveckla gemensamma projekt eller andra metoder.

Programmet Horisont 2020 och andra EU-program och finansieringsinstrument kan stödja samarbetet inom forskning genom att underlätta projekt som föreslås av konsortier för offentliga och privata institutioner. Dessa projekt kan till exempel prova olika lösningar på gemensamma problem eller jämföra prestationsnivåerna för olika tekniker. Frankrike, Irland, Portugal, Spanien och Storbritannien deltar redan i ett antal gemensamma projekt, forskningsnätverk, teknikplattformar, och ett initiativ för sunda hav och oceaner. Dessa mekanismer kan utgöra ett nytt sätt för medlemsstaterna att arbeta tillsammans på ett sätt som kan stärkas genom Horisont 2020. Att fastställa samordning och samarbete inom EU kan också utgöra grunden för ett bättre transatlantiskt forskningssamarbete.

Gemensamma projekt och åtgärder är inte begränsade till forskning. Europeiskt territoriellt samarbete (t.ex. genom programmet för Atlantområdet), som kommer att finansieras genom Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) är en mekanism för angränsande regioner och städer från olika EU-länder att samarbeta och lära av varandra genom projekt för att undersöka möjligheterna att samarbeta om gemensamma utmaningar. Programmet Erasmus för alla, kommer att skapa möjligheter till partnerskap på utbildningsområdet.

Gemensamma insatser kan också omfatta samarbete för utbyte av information och god praxis. Initiativ som Copernicus¹⁰, eller ”Kunskap i havsfrågor 2020”¹¹ kan

¹⁰ Copernicus, tidigare global övervakning för miljö och säkerhet (GMES) är ett europeiskt satellitsystem för övervakning av jorden (<http://copernicus.eu>)

utgöra en ram för detta. Detta kan vara till stöd för att till exempel förstå hur angränsande länder eller regioner med liknande oceanografiska och meteorologiska förhållanden hanterar kusterosion och kan öka den operativa effektiviteten. Att veta vad som har fungerat och inte fungerat på annat håll kan förhindra att samma misstag upprepas. God praxis kan utbytas genom särskilda seminarier, personalutbyte eller i internetfora.

3.3. Stöd

För att genomföra handlingsplanen framgångsrikt på nationell och regional nivå, skulle en lämplig genomförandemetod öka medverkan från nationella, regionala och lokala aktörer och göra det möjligt att kontrollera framstegen. Det atlantiska forumet har t.ex. gett värdefulla erfarenheter när det gäller att organisera dialog och samordning. För att gå vidare med genomförandet är det viktigt att fortsätta dialogen med medlemsstaterna och regionerna, inbegripet den privata sektorn. Genomförandet av handlingsplanen kommer inte bara att bero på den offentliga sektorn, den kommer också att bero på i vilken utsträckning den privata sektorn blir involverad.

En tillämpningsmekanism bör vara enkel, välriktad och utnyttja god praxis som visat sig framgångsrik i samband med andra havsområdesstrategier genom att

- tillhandahålla politiskt engagemang och tillsyn,
- öka medvetenheten om handlingsplanen och dess mål,
- främja den privata sektorns deltagande, och
- utvärdera och bedöma framsteg.

Den kan också

- ge vägledning till aktörer och potentiella projektansvariga,
- möjliggöra samarbete i hela Atlantområdet,
- upprätta förbindelser med förvaltningsmyndigheterna för EU:s finansieringsprogram,
- sammanföra eventuella projektpartner att utveckla verksamhet som tillgodoser de prioriteringar som anges i handlingsplanen, och
- identifiera potentiella finansieringskällor för projekt på både EU-nivå och nationell nivå.

Genomförandemekanismen för handlingsplanen bör fastställas i samråd med medlemsstaterna och andra aktörer före slutet av 2013. För att uppmuntra ytterligare nätverkande och utbyte av bästa praxis när det gäller utveckling och genomförande av projekt, får kommissionen anordna konferenser med aktörer från Atlantområdet.

4. INVENTERING AV FRAMSTEGEN

För att hålla tempot uppe under perioden 2014-2020 är det viktigt att förstå hur genomförandet av handlingsplanen bidrar till att uppnå EU:s mer övergripande mål

¹¹ Kunskap i havsfrågor 2020 är ett EU-projekt som samlar marina data från olika källor i syfte att hjälpa näringslivet, myndigheter och forskare att hitta data och utnyttja dessa effektivare för att utveckla nya produkter och tjänster och öka vår förståelse för haven (http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/marine_knowledge_2020/index_en.htm)

för sysselsättning, tillväxt och hållbarhet. Vi vill veta om vi har lyckats skapa en kapacitet som verkligen kan förutsäga större risker och ändringar av dynamiken i Nordatlantens cirkulationssystem, i vilken utsträckning kritiska områden av Atlantens havsbotten har kartlagts, huruvida handlingsplanen har stött utvecklingen av en rad nya och innovativa produkter och tjänster, och förbättrat miljön för drift och riskhantering inom offshore-industrin. Vi vill också veta i vilken omfattning en socialt integrerande tillväxt har uppnåtts, kompetensbehov har åtgärdats, och om en ekosystembaserad förvaltningsstrategi för Atlantområdet har genomförts. Vi vill också kunna dra lärdomar som kan tillämpas på andra havsområden.

Övervakning av framstegen bör inte skapa några nya rapporteringskrav. Istället kommer befintlig grundläggande information att användas för att bygga upp en bild av hur Atlantområdet förändras till följd av genomförandet av handlingsplanen och andra faktorer. Kommissionen kommer att skyndsamt inleda arbetet med de fem Atlantmedlemsstaterna för att definiera och komma överens om en metod för att förbereda denna inventering.

Innovation och tekniska framsteg gör att handlingsplanen kan behöva anpassas och vidareutvecklas. Kommissionen kommer att noga övervaka genomförandet av handlingsplanen, dra lärdomar och utvärdera de framsteg som gjorts. Den kommer att förbereda en halvtidsöversyn av genomförandet av handlingsplanen före utgången av 2017. En oberoende utvärdering av ett urval av avslutade projekt kommer att beaktas i översynen, som kommer att diskuteras med medlemsstater och andra aktörer.

5. INTERNATIONALISERING AV DEN ATLANTISKA STRATEGIN

Atlanten är inte begränsad till Europa. Det är ett gemensamt och sammanhängande system med resurser som binder samman Europa med Afrika och Amerika. Alla kuststater har ett gemensamt intresse av och ansvar för att säkerställa en god förvaltning av världshaven, inklusive genom Unclos¹², IMO¹³ och Internationella havsbottenmyndigheten.

Det ekonomiska värdet av Atlanten är enormt för länder som är belägna vid dess kuster. Kommissionen anser att handlingsplanen skulle kunna skapa en solid grund för samarbetet med andra länder kring Atlanten. Potentialen för gemensamt arbete, till exempel inom oceanografisk forskning och observation, är tydlig. Det finns redan ett reellt engagemang från USA och Kanada för en transatlantisk allians, att fördjupa våra gemensamma kunskaper om Atlantens ekosystem och dess potential att stödja den blå ekonomin. Utvecklandet av en transatlantisk allians skulle ske stegvis efter en inventering och överenskommelse om de mest lämpade områdena för samarbete. Det är möjligt att andra länder kring Atlanten också skulle vara beredda att diskutera ett engagemang inom antingen forskning eller något annat område. Kommissionen och medlemsstaterna bör gemensamt överväga vilka åtgärder som kan vidtas för att få ombord internationella partner i den stegvisa utvecklingen för strategin för Atlantområdet.

¹² Förenta nationernas havsrättskonvention.

¹³ Internationella sjöfartsorganisationen.

6. SLUTSATS

Kommissionen uppmanar Europaparlamentet och rådet att stödja handlingsplanen och de riktlinjer som anges i detta meddelande.